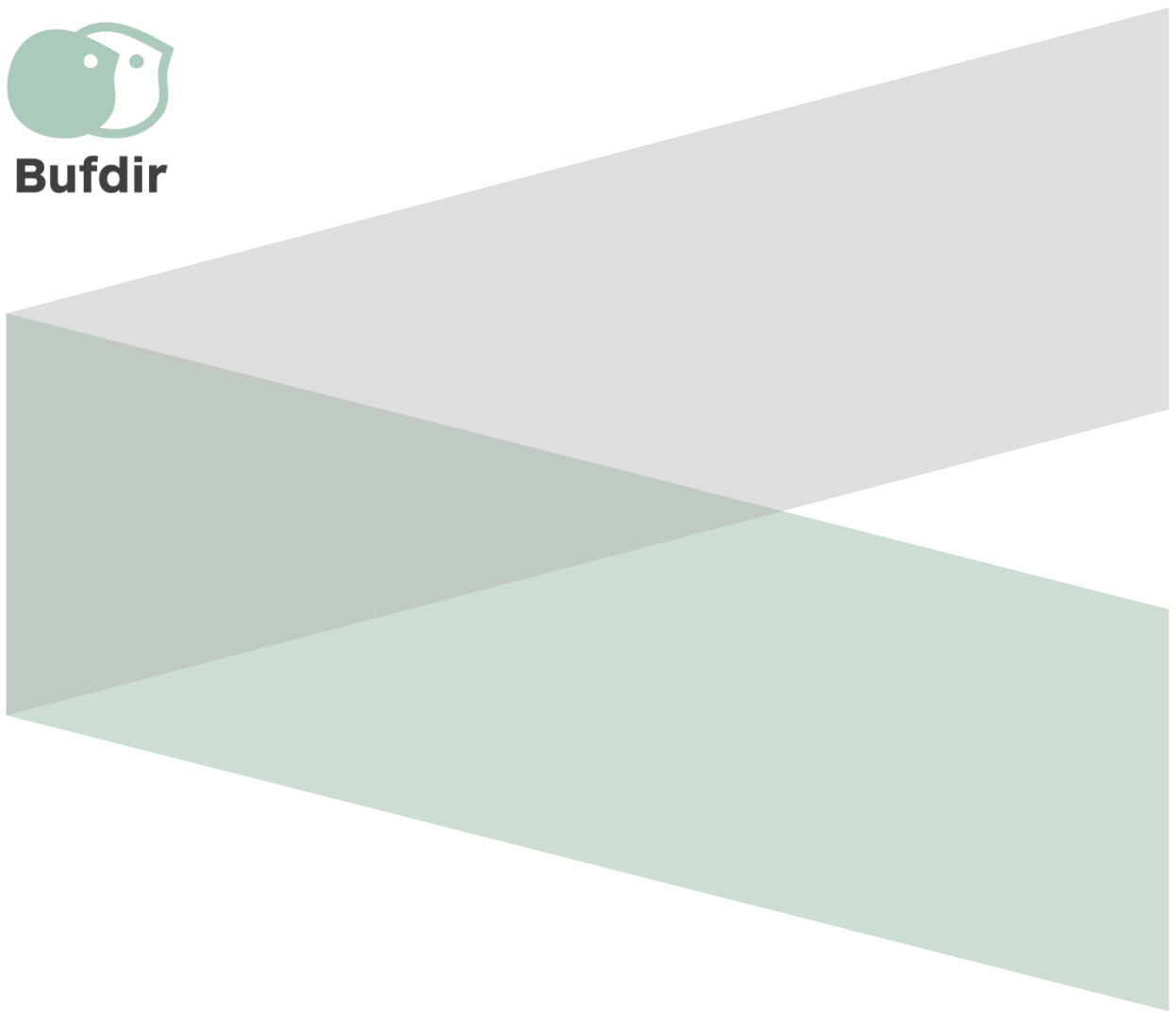

Utrekning av alternative begreper i barnevernsloven og forskrifter

Bufdir

**BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET**

Postadresse:
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Sentralbord:
466 15 000

Utgitt:
2022

ISBN: (digital utgave)
978-82-8286-396-4

bufdir.no

Sammendrag.....	4
1. Innledning.....	5
1.1 Om oppdraget.....	5
1.2 Bakgrunn for oppdraget	5
1.3 Utredningens avgrensning.....	6
1.4 Målgrupper	6
1.5 Fremgangsmåte	7
1.5.1 Utredningsinstruksen	7
1.5.2 Begrepsarbeid	7
1.6 Kunnskapsgrunnlag og involvering.....	8
2. Dagens situasjon og utfordringsbilde	9
2.1 Lovteksten er ikke klarspråklig for alle brukere	9
2.2 Rettssikkerheten.....	12
2.3 Terskelen for å iverksette tiltak.....	12
3. Mål for alternative tiltak som skal utredes.....	13
3.1 Mål for alternative begreper	13
3.2 Loven er klarspråklig og forståelig.....	13
3.3 Rettssikkerheten ivaretas	14
3.4 Terskelen for tiltak endres ikke	14
4. Alternative tiltak	14
4.1 Sentrale begreper	14
4.1.1 Hva er et begrep?	15
4.1.2 Hva er en term?	15
4.2 Aktuelle tiltak.....	16
4.3 Alternativer til «atferdsbegrepet»	17
4.3.1 Nullalternativet for «atferdsbegrepet».....	17
4.3.2 Alternativ a) for «atferdsbegrepet»	18
4.3.3 Alternativ b) for «atferdsbegrepet»	20
4.4 Alternativer til «plasseringsbegrepet»	23
4.4.1 Nullalternativet for «plasseringsbegrepet»	23
4.4.2 Alternativ a) for «plasseringsbegrepet».....	23
4.4.3 Alternativ b) for «plasseringsbegrepet»	25
4.5 Alternativer til «rømmingsbegrepet».....	26
4.5.1 Nullalternativet for «rømmingsbegrepet».....	26
4.5.2 Alternativ a) for «rømmingsbegrepet»	27
4.5.3 Alternativ b) for «rømmingsbegrepet»	28
5. Anbefalte tiltak og forutsetninger.....	30
5.1 Anbefaling av tiltak	30
5.1.1 Atferd.....	30
5.1.2 Plassering.....	30
5.1.3 Rømming	31
5.2 Forutsetning for vellykket implementering.....	31

5.2.1 Kun endring i loven.....	31
5.2.2 Følge prosess for lovteknikk og lovforberedelse	31
6. Vedlegg	32
6.1 Kartlegging av begreper (termliste).....	32
6.1.1 Ord som inneholder *atferd* i lov og forskrift	32
6.1.2 Ord som inneholder *plass* i lov og forskrift	33
6.1.3 Ord som inneholder *røm* i lov og forskrift.....	35

Sammendrag

På oppdrag fra Barne- og familiedepartementet (BFD) har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) vurdert alternativer til bruken av ordene «atferd», «plassering» og «rømming» i den nye barnevernsloven og gjeldende forskrifter.

Bufdir har utredet alternativer etter målene satt for oppdraget og vurdert fordeler og ulemper ved ulike forslag i samarbeid med sentrale brukergrupper. Etter Bufdirs erfaring er utfordringen med «atferdsbegrepet» først og fremst knyttet til «alvorlige atferdsvansker» som vilkår for tvangsvedtak fra barneverns- og helsenemnda etter barnevernslovens § 6-2. Under er utdrag fra den aktuelle lovteksten i [paragrafen](#) som trer kraft fra januar 2023 og sist ble endret ved [lov](#) i juni 2022:

§ 6-2: «Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker på en eller flere av følgende måter:

- a. ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd
- b. ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler
- c. ved annen form for utpreget normløs atferd»

Etter en helhetlig vurdering av alternativene for denne bestemmelsen anbefaler Bufdir at formuleringen av grunnvilkåret endres fra «dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker» til «dersom det er nødvendig for å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade». Videre anbefaler Bufdir at spesifiseringen «sosialt nedbrytende» kan erstatte «utpreget normløs» i paragrafens punkt c. Ordet «atferd» kan erstattes med et synonym som f.eks. «handlemåte», men Bufdir har likevel ikke funnet tilstrekkelig grunnlag for å anbefale at det generelle begrepet «atferd» prinsipielt bør unngås i loven.

Som alternativ til «plassering» mener Bufdir at «opphold» i mange sammenhenger kan anbefales i stedet, men at alternativet ikke vil kunne anvendes uten tilpasninger eller som erstatning for alle forekomster av termen i lov og forskrifter.

Som alternativ til «rømming» mener Bufdir at definisjonen «forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær» kan benyttes som alternativ, men har ikke funnet et tilstrekkelig grunnlag for å anbefale en slik endring gjennom utredningen.

1. Innledning

1.1 Om oppdraget

I denne rapporten vurderer Bufdir alternative begreper i barnevernsloven og forskrifter. Dette er en oppfølging av oppdrag 1 gitt i tillegg 3 til tildelingsbrevet 2022, og denne rapporten svarer ut del 1 av oppdraget: «Klart og forståelig språk i barnevernet».

Barne- og familiedepartementet (BFD) har gjennom ulike prosesser forsøkt å finne alternativer til begrepet «alvorlige atferdsvansker». I ny barnevernslov som trer i kraft i 2023 videreføres likevel begrepet¹. I anmodningsvedtak nr. 1198², ber Stortinget regjeringen arbeide videre med å finne et alternativt begrep til atferdsbegrepet i barnevernsloven.

På bakgrunn av dette ble Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gitt i oppdrag å arbeide videre med å finne begrep som kan erstatte begrepet «alvorlige atferdsvansker», inkludert andre formuleringer som inneholder ordet «atferd». Det er en forutsetning at alternative begreper ikke inneholder ordet «atferd» eller endrer terskelen for å iverksette tiltak etter ny barnevernslov §§ 4-4, 6-1 og 6-2, samt at rettssikkerheten ikke svekkes. Bufdir er også bedt om å finne alternative begreper til ordene «plassering» og «rømming». «Plassering» er i ny barnevernslov langt på vei reservert til bestemmelser som gjelder tvangsvedtak, men Bufdir bes finne alternativer til «plassering» også der barn får oppfølging og tilbud etter tvangsvedtak. Bufdir skal videre involvere relevante aktører i arbeidet med oppdraget og BFD trekker spesielt frem brukerorganisasjoner og fylkesnemnda.

1.2 Bakgrunn for oppdraget

Begrepet «alvorlige atferdsvansker» ble introdusert med barnevernloven av 17. juli 1992, og er grunnvilkåret for å plassere barn i atferdsinstitusjon. I lov om barnevern (barnevernsloven) som trer i kraft 1.1.2023 er «atferdsvansker» spesifisert slik i § 6-2: (Ved å begå) alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler eller ved annen form for utpreget normløs atferd.

Måten og konteksten begrepet atferd benyttes på, er med jevne mellomrom blitt gjenstand for diskusjon i barnevernets fagmiljøer.

I forbindelse med Prop. 106 L (2012-2013) Endringer i barnevernloven, oppfordret departementet høringsinstansene om å gi innspill til begrepsbruken i barnevernet. «Alvorlige atferdsvansker» var et av begrepene som ble trukket frem av høringsinstansene som problematisk. Departementet konkluderte med at det var behov for mer utredning før begrepene eventuelt ble byttet ut.

¹ [Prop. 133 L \(2020-2021\)](#)

² [Innst. 625 L \(2020-2021\)](#)

I 2014 ble det nedsatt et utvalg³ som skulle se på hvordan barnevernloven kunne forenkles, utvalget så herunder også på språklige endringer. Utvalget foreslo at begrepet «alvorlige atferdsvansker» skulle erstattes, men forslaget innebar også andre omfattende endringer i loven. Forslagene møtte kritikk fra flere høringsinstanser, og departementet fulgte ikke opp forslagene i utkast til ny barnevernlov⁴.

I stedet foreslo departementet å endre grunnvilkåret for plassering av barn i institusjon fra «alvorlige atferdsvansker» til «alvorlig utagerende atferd». Hensikten med endringen var å tydeliggjøre hvilke former for atferd bestemmelsen omfatter, særlig at bestemmelsen ikke gir grunnlag for tvangsplassering av barn og ungdom i atferdsinstitusjon alene på grunnlag av introverte utfordringer. Forslaget fikk blandet mottakelse blant høringsinstansene. 8 instanser ga støtte til forslaget, 15 instanser var kritiske til å innføre begrepet «alvorlig utagerende atferd». Departementet valgte å videreføre dagens inngangsvilkår «alvorlige atferdsvansker» i forslaget til § 6-2 første ledd.

I sin behandling av Prop. 133 L ba Stortinget regjeringen om å «arbeide videre med å finne et alternativt begrep til atferdsbegrepet i barnevernsloven»⁵. BFD har i tillegg bedt Bufdir om å finne alternativer til begrepene «plassering» og «rømming» i lov og forskrift.

1.3 Utredningens avgrensning

Ettersom «atferd», «plassering» og «rømming» er ord som brukes på flere områder og med ulike betydninger, er det viktig å avgrense konteksten på en hensiktsmessig måte. Vi forstår oppdraget som avgrenset til å finne alternativer til konkrete ord og formuleringer som inneholder «atferd», «plassering» og «rømming» i barnevernsloven og tilhørende forskrifter. Vi vil ikke ta stilling til endring av begreper utover rammen og betydningen av lovteksten. Selv om vi tar utgangspunkt i hvordan sentrale brukergrupper forstår og bruker begrepene i kontekst av lov og forskrift, har det likevel vært naturlig å se nærmere på hvordan begrepene brukes utenfor lovverket og på relaterte områder som en del av kunnskapsgrunnlaget.

1.4 Målgrupper

Oppdraget har flere målgrupper som kan ha ulike behov. For å ivareta flere brukerperspektiver har vi valgt å benytte en todeling som vi mener kan være hensiktsmessig ut ifra oppdragsbeskrivelsen. I doktoravhandlingen «Klart språk og retorisk medborgerskap»⁶ beskrives brukerbegrepet i klarspråkarbeid som tvetydig og skiller mellom «tekstbrukeren» – den som bruker teksten i en faglig eller profesjonell forstand og «tjenestebrukeren» – den som bruker tjenestene som språket omhandler.

³ Utvalget leverte [NOU 2016: 16](#) Ny barnevernslov — Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse

⁴ [Prop. 133 L \(2020-2021\)](#) Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven

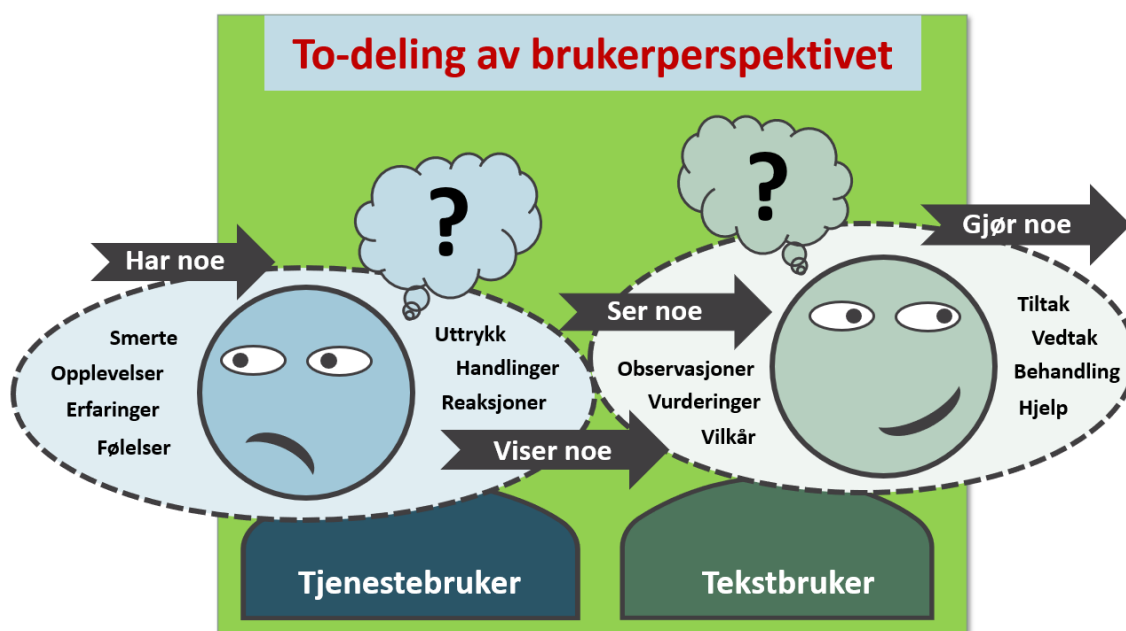
⁵ [Anmodningsvedtak](#) nr. 1198, jf. Innst. 625 L (2020-2021)

⁶ Seljeseth, Ida (2020). [Klart språk og retorisk medborgerskap](#). Humanistisk fakultet. UiO.

I arbeidet med oppdraget mener vi inndelingen kan være en nyttig måte å tydeliggjøre eventuelle forskjeller og likheter i de ulike målgruppenes synspunkter:

- «Tekstbrukere» kan i vår sammenheng være medlemmer i fylkesnemnda eller andre fagansvarlige som forholder seg til barnevernsloven i en jobbsammenheng (representert ved sentrale virksomheter og kompetansemiljøer)
- «Tjenestebrukere» er de barn og unge som er, eller har vært, i kontakt med barnevernet og har erfaring som brukere av tiltak etter barnevernsloven (representert ved sentrale brukerorganisasjoner)

Figur 1. Illustrerer hvordan «atferdsbegrepet» kan forstås ulikt gjennom en todeling av brukerperspektivet

1.5 Fremgangsmåte

1.5.1 Utredningsinstruksen

Alle statlige virksomheter skal følge utredningsinstruksen for å legge et godt grunnlag for beslutninger om statlige tiltak. Utredningsinstruksen gjelder også ved anmodningsvedtak fra Stortinget, men da innenfor det handlingsrommet som Stortinget har gitt. Bufdir har fulgt utredningsinstruksen i oppdraget. Utredningsinstruksen krever at man skal vurdere flere alternative tiltak. I denne utredningen er de alternative tiltakene: ulike begreper som kan erstatte begrepene «atferd», «plassering» og «rømming» i lov og forskrift.

1.5.2 Begrepsarbeid

I og med at oppdraget omhandler begreper har vi i tillegg til utredningsinstruksen, tatt utgangspunkt i føringer for språk- og begrepsarbeid. Dette omfatter blant annet noen konkrete anbefalinger og retningslinjer som gjelder for offentlig sektor:

- forvaltningsstandarden [Termlosen](#) gir en grunnleggende innføring i begrepsanalyse og terminologiarbeid⁷, og inneholder Språkrådets anbefalinger for organisering og praktisk gjennomføring av terminologiprojekter
- klarspråkparagrafen i språklova, hvor offentlige organ har fått en lovfestet plikt til å «kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa» ([Språklova § 9](#)).

1.6 Kunnskapsgrunnlag og involvering

Utredningen bygger på et omfattende kunnskapsgrunnlag. Vi har gjennomgått relevant litteratur, tidligere lovarbeider med tilhørende høringsinnspill og rapporter. De ulike brukergruppene er viktige kunnskapskilder for utfordringsbilde, målformuleringer og utforming av alternative forslag i denne utredningen. Vi har skilt mellom henholdsvis *tjenestebrukere* og *tekstbrukere* for å ivareta flere brukerbehov i oppdraget, men har i praksis opplevd at det både kan være motstridende meninger innad og er sammenfallende oppfatninger på tvers av denne gruppeinndelingen.

Tjenestebrukere

Å involvere *tjenestebrukere* kan gjøres på flere måter. I arbeidet med denne utredningen har vi benyttet Bufdirs brukerråd på barnevernsområdet (brukerrådet) i tråd med anbefalinger og råd for medvirkning⁸. Brukerrådet er et rådgivende organ for Bufdir på fagområdet barnevern og primær medvirkningsarena for å involvere *tjenestebrukere* på barnevernsfeltet. Etter råd fra Bufetats spisskompetansemiljø for behandling på barnevernsfeltet (SKM behandling), har vi ikke involvert barn og unge som i dag får institusjonstiltak fra barnevernet. Mange av disse ungdommene er plassert på tvang og kan være i en vanskelig situasjon eller krise. Det vil i seg selv gjøre det krevende å hente ut informasjon på individnivå, i tillegg til at det vil kunne skape etiske utfordringer. Fra et metodeperspektiv vil det også vært utfordringer knyttet til svarenes validitet og reliabilitet. SKM behandling har vurdert at det er mer hensiktsmessig å hente erfaringer fra ungdom som tidligere har vært plassert, og som har fått et mer distansert forhold til det de har vært gjennom, for eksempel gjennom brukerrådet. Bufdirs brukerråd består av representanter fra følgende organisasjoner:

- Landsforeningen for barnevernsbarn
- Norsk innvandrerråd
- Barn av rusmisbrukere
- KFUK/KFUM
- Organisasjonen for barnevernsforeldre
- Voksne for barn
- Mental helse ungdom
- Norsk fosterhjemsforening
- Skeiv Ungdom
- Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

⁷ Inngår som en av flere standarder for [begrepsanalyse og definisjonsarbeid](#) i Referansekatalogen for IT-standarder

⁸ [Prinsipper og råd: Barn og unges medvirkning på systemnivå](#) (Veileder fra Bufdir)

Tekstbrukere

Vi har involvert flere aktører som representerer lovens *tekstbrukere*. De mest sentrale for oppdraget har vært myndighetsutøvere representert ved sentralenheten for fylkesnemndene, i tillegg til fagansvarlige og kompetansemiljøer i Bufdir og Bufetat. Vi kunne ha involvert enda bredere, blant annet kommunesektoren og flere av kompetansesentrene. Av hensyn til tid og utredningens relativt begrensede virkninger, har vi ikke hatt anledning til en bred involvering av alle relevante aktører utover det som er dokumentert skriftlig i tidligere prosesser.

De ulike brukergruppene er involvert på ulike trinn i arbeidet, men samtlige aktører har fått anledning til å spille inn i en høringsrunde der vi ønsket deres vurdering av alternative forslag. Svarene vi fikk inn dannet et viktig grunnlag for å vurdere Bufdirs konkrete anbefalinger om alternative begreper.

2. Dagens situasjon og utfordringsbilde

2.1 Lovteksten er ikke klarspråklig for alle brukere

Hovedutfordring

Med klarspråklig mener vi at kommunikasjonen, i dette tilfelle lovteksten, har en så tydelig ordlyd, struktur og visuell utforming at leserne i målgruppen finner informasjonen de trenger, forstår den og kan bruke den. Brukerne av barnevernsloven er likevel ikke en ensartet gruppe og kan derfor ha ulike behov som henholdsvis *tjenestebruker* eller *tekstbruker*. Innspillene vi har mottatt i arbeidet med utredningen tyder på at det i stor grad også er ulike meninger innad i brukergruppene, noe som gjør det krevende å avklare og vekte ulike behov etter en forenklet inndeling av brukerperspektivet.

Innspill og utspill om begrepene

I oppdragsbeskrivelsen legger departementet til grunn at «mange ord og betegnelser som benyttes i barnevernet oppfattes fremmedgjørende og stigmatiserende av barna selv». De viser til anmodningen fra Stortinget om å «arbeide videre med å finne et alternativt begrep til "atferdsbegrepet" i barnevernsloven». Storkomiteen begrunner anmodningsvedtaket med at begrepet «atferd» både «oppleves negativt» og «virker stigmatiserende» for barn og unge. Oppdraget om å finne alternativer til «atferdsbegrepet» inkluderte også «plassering» og «rømming» med samme begrunnelse. Flere har tatt til orde for å endre begreper som «atferd» og «plassering» i barnevernet. Når disse begrepene foreslås endret, er det av hensyn til brukerne av barnevernstjenester og etter innspill fra barn eller ungdom med barnevernserfaring. Nedenfor omtales noen av innspillene og utspillene:

- I boken Barnevernets begreper⁹ viser redaktørene til at mange av begrepene i barnevernet er det som kalles sensitiviserende begreper; «De kan være utydelige, tvetydige og flertydige, samtidig som de kan bidra til å fastholde og opprettholde bestemte praksiser».

⁹ Ask og Eide (2018). Barnevernets begreper - i bevegelse. Oslo: Gyldendal

Sensitiviserende begreper er vide i omfang og må tolkes mer veiledende enn avklarende. Ikke bare peker forfatterne på at begrepene kan oppfattes ulikt over tid og etter kontekst, de er også opptatt av å se nærmere på språkbruken i et maktperspektiv: *«I barnevernfeltet er det økende oppmerksomhet mot språk- og begrepsbruk, ikke minst på bakgrunn av initiativ fra barn og unge med egen erfaring fra barneverntiltak. Begreper som var meningsfulle på et gitt tidspunkt, kan nå oppleves fremmedgjørende og endog krenkende»* (Ask og Eide, 2018 s. 14).

- Utvalget som skrev NOU 2016:16 foreslo å endre eller erstatte flere begrep med begrunnelse i tilbakemeldinger fra referansegruppe om at barn og unge opplevde dem som stigmatiserende: «På bakgrunn av innspill fra barn og unge har utvalget erstattet noen av begrepene i gjeldende lov. Blant annet er «akuttvedtak» erstattet med «hastevedtak», «plassering» omtales som «bosted» og barn med «alvorlige atferdsvansker» er erstattet med barn som «utsetter sin egen helse eller utvikling for alvorlig fare».
- I sin rapport kom Barnevernpanelet¹⁰ med råd og anbefalinger om barnevernets ord og begreper: *«Panelet ber barneministeren om en gjennomgang av ordbruken. Barn og unge i barnevernet i Norge, bør få være med på å bestemme de ord og begreper som direkte angår dem»* (Barnevernpanelet 2011). De uttalte blant annet at *«Mange barn og unge i barnevernet har vonde livserfaringer og trenger kjærlighet og støtte. De vil ikke oppfattes som «atferd», men som mennesker med følelser som må bli tatt på alvor. Vanskelig atferd [er] ofte en sunn og normal reaksjon på en vanskelig livssituasjon. Dette må barnevernet ta på stort alvor. Det er derfor grunnleggende at barn, unge og deres foreldre blir lyttet til og at meningene deres blir lyttet til og tatt i bruk»*. De trekker også fram minoritetsperspektivet: *«Mange av «spesialordene» i barnevernet finnes ikke på andre språk og må da forklares med forståelige ord. Om tolken ikke forstår «spesialordene», kan det hende de «hoppes over», og tolkingen kan bli feil eller mangelfull. Når det norske språket er en barriere, kan fagspråket i barnevernet i stor grad være med på å forsterke utfordringene»* (Barnevernpanelet 2011).
- Ifm. arbeidet med Prop. 106 L (2012-2013) Endringer i barnevernloven, oppfordret departementet høringsinstansene om å gi innspill til begrepsbruken i barnevernet. Begrepene fosterhjem, fosterbarn, fosterforeldre, institusjon, tilsynsfører og barn med alvorlige atferdsvansker ble særlig trukket frem av høringsinstansene. Departementet viste til at det er viktig å lytte til barn og unges ønsker om å endre begreper som oppleves som stigmatiserende. Departementet mente imidlertid at det var behov for mer utredning før begrepene eventuelt ble byttet ut.

Sensitive ord

Språkrådet har på sine nettsider lagt ut skriveråd og retningslinjer for det de omtaler som sensitive ord¹¹. De viser til at ord kan bli problematiske når avsender og mottaker ikke har den samme

¹⁰ I 2010 oppnevnte Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Audun Lysbakken et panel som skulle gi forslag og anbefalinger knyttet til organisering, regelverk, brukervedvirkning, kunnskapsbehov og tiltak i barnevernet. [Barnevernpanelets rapport](#) utkom i 2011.

¹¹ Språkrådets skriveråd om [sensitive ord](#) (2019).

forståelsen eller oppfatning av valørene et ord kan ha. De trekker fram ord som refererer til en bestemt gruppe av mennesker og at det er en særlig utfordring når gruppen kan anses som en utsatt del av befolkningen. Selv om problemstillingen ofte kan være mer politisk enn rent språklig, anbefaler de i utgangspunktet ikke å begrense språkbruken gjennom påbud. I mange sammenhenger tror de heller ikke det er praktisk mulig å forby enkeltord, men at man i visse tilfeller kan og bør vise hensyn ved å unngå å bruke sensitive ord. Begrepene atferd, plassering og rømming kan oppfattes som sensitive ord, som det kan være grunn til å unngå å bruke.

Utfordringene med atferdsbegrepet

En sentral innsigelse er at begrepet, «barn med alvorlige atferdsvansker», alene viser til egenskaper ved barnet og i liten grad anerkjenner barnets handlemåte som en reaksjon (eventuelt en nødvendig reaksjon) på sine omgivelser, konteksten barnet lever under og hvordan barnet blir møtt på, i samspill med andre.

Til tross for at begrepsbruken i dagens lovverk er godt etablert, tyder ikke arbeidet med utredningen på at det nødvendigvis er en direkte kobling mellom begrepsbruken i lovteksten og annen fagterminologi som må ivaretas. Vi har ikke funnet holdepunkter for at f.eks. begrepet «atferd» brukes med en annen betydning enn det vi finner beskrevet i generelle ordbøker og leksikon. Vi har i arbeidet med oppdraget ikke funnet at vedtak etter § 6-2 forutsetter en fagspesifikk diagnose eller må oppfylle andre kriterier enn de konkrete vilkårene som settes og beskrives i lovteksten. På bakgrunn av dette, har vi derfor lagt til grunn at begrepet «atferd» også bygger på en allmenn forståelse i barnevernsloven. Når det gjelder bruken av «alvorlige atferdsvansker» i loven, har vi heller ikke funnet en entydig og klar definisjon utover det som spesifiseres i § 6-2. Det finnes likevel flere begreper og faguttrykk som kan relateres til «alvorlige atferdsvansker» og som beskriver eller viser til problematisk atferd hos barn, blant annet diagnosen «atferdsforstyrrelser»¹² i barne- og ungdomspsykiatrien, «utfordrende atferd»¹³ i helse- og omsorgstjenester, og mer generelt knyttet til f.eks. atferdsutfordringer i skolen¹⁴.

Klarspråk er også relevant i internasjonal sammenheng. I den kontakten norske myndigheter har med andre land er det viktig at de norske bestemmelsene er utformet, og at bestemmelsene er klare og tydelige, slik at de lett kan oversettes til ulike språk uten at bestemmelsens innhold og rammer kan misforstås. Dette vil også være viktig for borgere som har vanlig bosted i Norge, men ikke behersker norsk eller har begrensninger i sine norskkunnskaper.

Forandringsfabrikken som aktør og kilde

Slik problemforståelsen rundt språk og stigmatisering er beskrevet i oppdragsbeskrivelsen fra BFD og gjennom stortingets behandling av anmodningsvedtaket, tyder kunnskapsgrunnlaget i utredningen på at dette i stor grad er begrunnet i undersøkelser og innspill fra, eller relatert til, stiftelsen Forandringsfabrikken¹⁵. Våren 2022 førte en rekke medieoppslag til at Bufdir frøs

¹² Diagnose i norsk utgave av ICD-10, oversatt fra «conduct disorders» i engelsk versjon

¹³ Termen er definert i Helsedirektoratets nasjonale veileder: [Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming](#) og er basert på det engelske begrepet «Challenging Behaviour» (Emerson 2001)

¹⁴ Solberg, K. E. (2015). [Atferdsutfordringer i skolen](#).

¹⁵ Stiftelsens nettside: <https://forandringsfabrikken.no/>

midlene til Forandringsfabrikken og all kontakt i påvente av en ekstern granskning¹⁶. Som en konsekvens av dette har ikke Bufdir samarbeidet direkte med stiftelsen mens arbeidet med oppdraget pågikk. Ettersom Forandringsfabrikken heller ikke har vært til stede på de faste møtene i Bufdirs brukerråd i denne perioden, har vi vært avhengig av å se til tidligere innspill fra barnevernsproffene og eksisterende dokumentasjon fra andre av Forandringsfabrikkens prosjekter som kilder til kunnskapsgrunnlaget.

2.2 Rettssikkerheten

Gjennomgang av tidligere lovarbeider tyder på at det har vært vanskelig å finne alternativer til begrepene «atferd», «plassering» og «rømming», samtidig som rettssikkerheten til barn og unge ivaretas.

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i sin avgjørelse i sak D.L mot Bulgaria (EMDN-2014-7472), uttalt i avsnitt 74:

The Court considers, in the light of the relevant international standards, that an essential criterion for the assessment of proportionality is whether the detention was order as a last resort, in the child's best interests, and was aimed at preventing serious risk for the child's development. When this criterion is no longer fulfilled, the basis for the deprivation of liberty ceases to exist.

En bestemmelse bør derfor i sin ordlyd være utformet på en slik måte at det både begrunnes, og forklares, nødvendigheten av å fatte tvangstiltak overfor barnet. Det må komme tydelig frem at bakgrunnen for tiltaket er å beskytte barnet fra egne skadelige handlinger, og ikke straffe en uønsket atferd. Et alternativ som viser til at årsaken til at det fattes vedtak om opphold i institusjon uten samtykke kun kan skje med en begrunnelse i at det er til barnets beste, og at tiltaket er rettet mot å forhindre alvorlig risiko for barnets utvikling.

2.3 Terskelen for å iverksette tiltak

Tidligere lovarbeider tyder på at det har vært vanskelig å finne alternativer som ikke endrer meningsinnholdet eller fare for utilsiktet endring i etablert praksis. Lovutvalget (NOU 2016: 16) foreslo at «barn med alvorlige atferdsvansker» ble erstattet med «barn som utsetter sin egen helse eller utvikling for alvorlig fare». Samtidig ble tilleggskriteriene «alvorlig og gjentatt kriminalitet», «vedvarende misbruk av rusmidler» og «på annet måte» foreslått tatt ut av bestemmelsen. Flere instanser var kritiske til utvalgets forslag til vilkår da de oppfattet det som for upresist og vagt som hjemmelsgrunnlag for tvangstiltak.

I Prop. 133 L ble det foreslått å erstatte dagens begrep «alvorlige atferdsvansker» med «alvorlig utagerende atferd». Hensikten med endringen var å tydeliggjøre at bestemmelsen ikke gir grunnlag for tvangsplassering av barn og ungdom i atferdsinstitusjon alene på grunnlag av introverte utfordringer. I overkant av 20 høringsinstanser uttalte seg om forslaget. Av disse var 15 negative. Flere høringsinstanser mente at det foreslåtte begrepet ikke var presist nok, og at det

¹⁶ KPMG overleverte rapporten [Ekstern undersøkelse av Forandringsfabrikken](#) til Bufdir 27. november 2022

ikke favnet like bredt som dagens begrep. Bergen tingrett påpekte at «utagerende atferd» ikke nødvendigvis er en treffende beskrivelse av salg av seksuelle tjenester, rusmiddelbruk eller tilhold i negative miljøer med stor risiko for å bli misbrukt. Fylkesnemndene var også inne på noe av det samme, og uttalte at utagerende kunne være et element i alvorlige atferdsvansker, men ikke en forutsetning.

Departementet forutsetter i sin oppdragsbeskrivelse at alternativer ikke må endre terskelen for å iverksette tiltak etter ny barnevernslov §§ 4-4, 6-1 og 6-2, noe som derfor er et viktig krav i vurdering av nye begreper.

3. Mål for alternative tiltak som skal utredes

3.1 Mål for alternative begreper

I utredninger skilles det mellom ønsket situasjon for samfunnet (samfunns mål) og for målgruppene (effekt mål). I dette oppdraget er vår vurdering at det er hensiktsmessig å knytte målformuleringer til begrepene, som igjen vil ha betydning for målgruppene. For å kunne vurdere måloppnåelse ved ulike alternativer er vi avhengig av innspill fra sentrale brukergrupper for begrepene i lovverket. Slik vi forstår oppdraget, vil det særlig være nyttig å legge fram konkrete forslag for representanter for brukerorganisasjoner som kan forstås som sentrale *tjenestebrukere* og representanter for blant annet fylkesnemndene som viktige *tekstbrukere* i vår sammenheng.

Målene tar utgangspunkt i utfordringsbilde for både *tjenestebrukere* og *tekstbrukere*, samt føringer i oppdraget. På denne bakgrunn er målene for alternative tiltak at nye ord og begreper må:

- Være forståelige og klarspråklige
- Ivareta rettssikkerheten til barn og unge
- Ikke endre terskelen for å iverksette tiltak

Tiltakene vi utreder skal vurderes opp mot disse målene. I tillegg er det et krav i oppdragsteksten at ordene «atferd», «plassering» og «rømming» ikke skal inngå i alternative tiltak.

3.2 Loven er klarspråklig og forståelig

Problembeskrivelsen har vist at begrepene i barnevernsloven kan ha flere målgrupper, og at det er vanskelig å danne et klart bilde av behovene og perspektivene i en forenklet gruppeinndeling som for eksempel *tjenestebrukere* og *tekstbrukere* vist til innledningsvis. Dersom man legger Språkrådets forståelse av klarspråk til grunn, må en tekst være korrekt, klar og brukertilpasset slik at mottakerne «finner det de trenger, forstår det de finner og kan bruke det de finner, til å gjøre det de skal»¹⁷. Når ordene skal byttes ut av hensyn til klarspråk, forutsetter det at alternativene må

¹⁷ Definisjoner og beskrivelser er hentet fra [Terminologiens terminologi](#) og [Kort om klarspråk](#) fra Språkrådet

være klarspråklige for flere brukergrupper i vårt tilfelle. Dette er en utfordring ettersom en tekst kan virke klarspråklig for noen grupper, men være uklar for andre. Det må derfor være et mål at begrepene er forståelig og klarspråklig for flest mulig av brukergruppene.

3.3 Rettssikkerheten ivaretas

Alternative forslag som foreslås i denne rapporten må ha mål om å ivareta rettssikkerheten til barn og unge som omfattes av loven. Dette innebærer blant annet at det må være tydelig og klart hvilke tilfeller som omfattes av bestemmelsene og hva som ikke omfattes.

I forbindelse med lovarbeidet og høringer knyttet til innføring av atferdsbestemmelsene i barnevernloven av 1992 var, så vidt Bufdir kan se, ikke selve atferdsbegrepet særlig drøftet og diskutert. Det som var gjenstand for vurdering, diskusjon og uenighet i høringen var om opphold i institusjon på grunn av alvorlige atferdsproblemer skulle være et særtiltak. Flere var i høringsrunden kritiske til at det skulle være særtiltak for denne målgruppen, og flere mente også at en slik ordning ville kunne være stigmatiserende for barna. BFD falt ned på, av rettssikkerhetshensyn for barna, å anbefale at atferdsbestemmelsene skulle innføres med egne inngangsvilkår og rettslige rammer for oppholdet.

Målet om rettssikkerhet henger nært sammen med det siste målet, at terskelen for hva som inkluderes i bestemmelsene, forblir uendret.

3.4 Terskelen for tiltak endres ikke

I forslag til alternative begreper i denne utredningen skal meningsinnholdet i lovbestemmelsene ikke endres. Dette er presisert i oppdraget fra departementet.

4. Alternative tiltak

4.1 Sentrale begreper

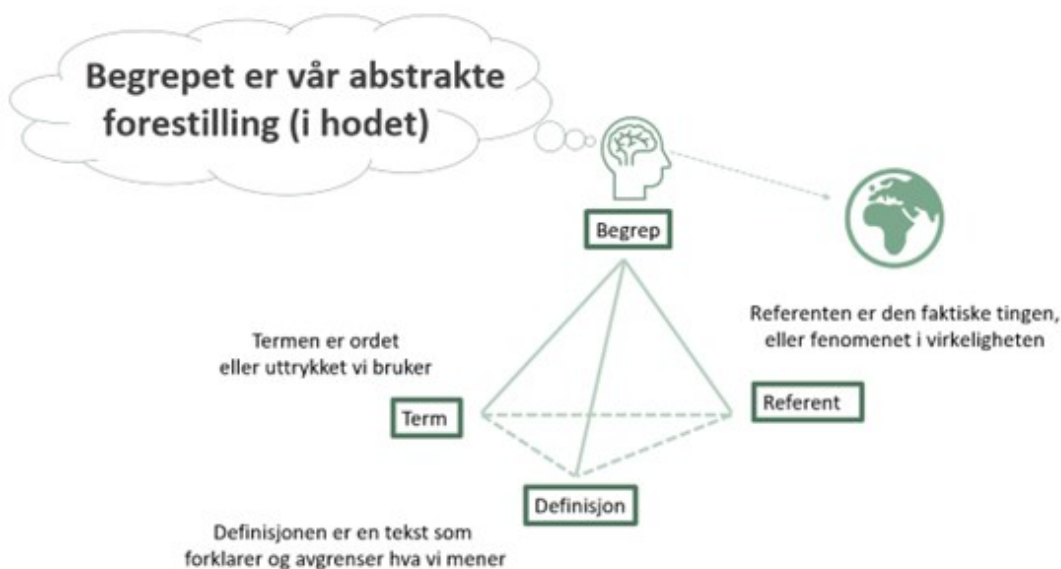
Under følger en liste over noen sentrale begreper i språk- og begrepsarbeid:

Term	Definisjon	Merknad
Begrep	kunnskapsenhet dannet av en unik kombinasjon av kjennetegn	Et begrep er en mental forestilling om et fenomen. Begrepet blir kommunisert ved hjelp av en term og forklart ved hjelp av en definisjon
Definisjon	representasjon av et begrep ved et uttrykk som beskriver det og atskiller det fra relaterte begreper	En definisjon er meningsinnholdet til et begrep
Term	betegnelse som representerer et allmennbegrep ved språklige midler	En term er navnelappen til et begrep, altså det ordet eller den gruppen av ord vi bruker for å uttrykke et begrep
Klarspråk	kommunikasjon med så tydelig ordlyd, struktur og visuell utforming at leserne i målgruppen finner informasjonen de trenger, forstår den og kan bruke den blir brukt ved siden av en anbefalt term	Med klarspråk mener vi i denne sammenhengen korrekt, klart og brukertilpasset språk i tekster fra det offentlige. En tekst er skrevet i klarspråk dersom mottakerne finner det de trenger, forstår det de finner og kan bruke det de finner, til å gjøre det de skal

4.1.1 Hva er et begrep?

I dagligtale brukes «begrep» gjerne i en vid forstand og ofte synonymt med et ord eller uttrykk. Når vi skal jobbe systematisk med begreper, har vi behov for å tydeliggjøre hva vi mener med begrep – og ikke minst hva vi ikke mener. I en terminologisk forståelse er det blant annet et viktig skille mellom term og begrep. I terminologien forstås et begrep som det abstrakte innholdet knyttet til en språklig term. For å illustrere hvordan dette henger sammen brukes ofte en triangelmodell¹⁸, som viser forholdet mellom språklige uttrykk, begreper og virkelighet:

Figur 2 Illustrerer en teoretisk modell for den terminologiske forståelsen av begreper

4.1.2 Hva er en term?

Termen er det ordet eller uttrykket vi bruker, i motsetning til begrepet som er vår abstrakte forestilling av hva denne termen betyr. En term kan ha mange betydninger, og vil derfor kunne knyttes til flere begreper. På samme måte kan også flere termer vise til det samme begrepet.

En term kan være:

en enkel term, det vil si ett ord

- Eksempelvis «atferd», «plassering» eller «rømming»

en sammensatt term, det vil si ett ord satt sammen av to eller flere ord

- Eksempelvis «atferdsvansker», «plasseringstid» eller «rømmingssituasjon»

en flerordsterm, det vil si flere ord eller en formulering

- Eksempelvis «alvorlige atferdsvansker» eller «forlenget plasseringstid» eller «bistand i rømmingssituasjon»

¹⁸ Basert på det semiotiske triangel fra Richards og Ogdens [The Meaning of Meaning](#) (1923)

4.2 Aktuelle tiltak

På bakgrunn av de praktiske begrensningene for mulige språklige og begrepsmessige endringer, har vi avgrenset mulighetene til to ulike hovedalternativer. Disse vil, sammen med et nullalternativ, utgjøre de generelle tiltakene vi mener er aktuelle for å løse oppdraget:

Nullalternativet: Beholde dagens termer og begreper (beholde ord og betydning)
<i>Alternativet innebærer ingen vesentlige endringer, noe som medfører at dagens termer og begreper videreføres i ny barnevernslov med forskrifter. I henhold til utredningsinstruksen vil et slikt null-alternativ i seg selv være en viktig del av det totale vurderingsgrunnlaget og gi mulighet for å foreta en nødvendig avveining av konsekvenser og virkninger av de andre alternativene opp mot dagens situasjon (dersom den skulle forbli uendret). Felles for alle alternativene er uansett behovet for å forstå og beskrive betydningen av dagens termer, slik at de kan behandles og vurderes som begreper på en systematisk måte. Alternativet forutsetter at dagens begrepsbruk og betydning kartlegges.</i>
Alternativ a): Endre term og tilknyttet termbruk (kun bytte ord)
<i>Innebærer at dagens termer endres eller byttes ut, uten at dette vesentlig påvirker begrepsinnholdet. Forslag til nye termer må derfor kunne forstås som synonymer eller inneha tilsvarende eller tilnærmet lik betydning. Endringene vil omfatte både enkeltord og ulike ordsammensetninger, i terminologien omtalt som enten enkle termer (det vil si ett ord som eksempelvis «atferd»), sammensatte termer (det vil si ett ord satt sammen av to eller flere ord som eksempelvis «atferdsvansker») eller flerordstermer (det vil si flere ord eller en formulering som eksempelvis «alvorlige atferdsvansker»).</i>
Alternativ b): Endre begrep og relaterte formuleringer (både bytte ord og betydning)
<i>Innebærer å endre dagens begreper eller omskrive formuleringer slik at ordenes betydning bevisst endres eller justeres. Dersom man ønsker å bytte ut et begrep vil det som oftest innebære å endre både term og betydning eller i et minste påvirke begrepsinnholdet på en slik måte at termen for en ny eller annen betydning. Dette kan gjøres ved å benytte et nytt begrep som ikke har direkte relasjon til det forrige eller vise til et underbegrep for å uttrykke noe mer presist eller benytte nærmeste overbegrep dersom det ikke er nødvendig å spesifisere nærmere i en gitt sammenheng. Et eksempel på det siste er beslutningen om å endre «atferdsinstitusjon» til «barnevernsinstitusjon», noe som indikerer at man i denne sammenhengen ikke lenger ser behovet for å avgrense eller vise til en spesifikk typeinndeling av barnevernsinstitusjoner (forstått som underbegrep) og heller omtaler dette som barnevernsinstitusjoner ettersom dette (som overbegrep) vil inkludere alle de aktuelle institusjonsformene som benyttes i barnevernet. Alternativet omfatter også muligheten til å "fjerne begreper" ved å omformulere en eller flere setninger for å unngå å bruke enkelte termer, f.eks. dersom termen kan misforstås ut ifra konteksten og dermed være til hinder for å kommunisere det ønskede budskapet eller at termen blir vurdert som overflødig og ikke lenger anses som nødvendige for å gi teksten mening.</i>

Buudir har innhentet innspill fra ulike aktører, til å vurdere alternativer til begrepene «atferd/atferdsvansker», «plassering» og «rømming».

En oppsummering av argumenter/positive og negative sider ved forslagene fra både eksterne og fra Buudir er gjengitt i tabellene nedenfor hvert av forslagene. Forslagene til ny lovtekst er justert i tråd med flere av innspillene. Det innebærer at eksterne aktører ikke har fått forelagt alle forslagene slik de nå er utformet.

4.3 Alternativer til «atferdsbegrepet»

4.3.1 Nullalternativet for «atferdsbegrepet»

«**Atferd**» brukes både alene og i sammensatte termer i loven, det er derfor en utfordring at «atferdsbegrepet» kan forstås om et begrep i seg selv med flere og til dels motstridende betydninger. I vurderingen av alternativer bør man derfor være bevisst på om det er ønskelig å videreføre begrepet som en samlebetegnelse eller dele det opp i flere og mer presise begreper.

Selv om «Atferdsbegrepet» kan ha flere betydninger og inkludere både «**atferd**» og «**atferdsvansker**», har vi tatt utgangspunkt i at det først og fremst er «**alvorlige atferdsvansker**» og vilkårene i paragraf 6-2 i ny barnevernslov som er mest sentralt for forståelsen av begrepet.

Nullalternativet: eksempel på bruk av «atferdsbegrepet» i ny barnevernslov
§ 6-2: Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker^(x) på en eller flere av følgende måter: b. ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd d. ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler c. ved annen form for utpreget normløs atferd^(y)

«**Alvorlige atferdsvansker**» (heretter også omtalt som grunnvilkår^(x)) forstås som definert gjennom de tre punktene a), b) og c) i § 6-2. «**Utpreget normløs atferd**» (omtalt som presisering^(y)) forstås videre som en alternativ term som har overlappende eller tilnærmet lik betydning som «**alvorlige atferdsvansker**» ettersom formuleringen i punkt c) over indikerer at punkt a) og b) også er former for «**utpreget normløs atferd**». En viktig forutsetning for oppdraget er at denne paragrafens formål og betydning ikke endres. En endring må derfor ikke kunne påvirke lovanvendelsen av § 6-2 eller bli tolket på en annen måte enn nullalternativet slik det framstår i dagens lovtekst.

Selv om «**alvorlige atferdsvansker**» er forbeholdt barnevernsloven, benyttes «**atferd**» eller «**adferd**» i en rekke andre lover og gir henholdsvis 9561 og 16 828 treff ved søk på lovdata.no. Termen kan relateres til både en generell forståelse av atferd¹⁹ og til dels psykologisk fagterminologi knyttet til atferdsanalyse²⁰ og atferdsterapi²¹. I vår sammenheng er begrepet «**alvorlige atferdsvansker**» først og fremst en samlebetegnelse for de konkrete kriteriene i barnevernslovens § 6-2. Begrepet forstås derfor som et grunnvilkår i loven og ikke et fagbegrep med et bestemt meningsinnhold utover dette. Denne forståelsen underbygges av at det ikke settes krav om at barn må bli vurdert eller diagnostisert etter andre konkrete kriterier for at vilkårene skal være oppfylt etter loven.

I § 15-1 benyttes «**atferdsproblemer**». Termen forstås som brukt med samme betydning som atferdsvansker og det vil derfor kunne være hensiktsmessig å vurdere å benytte «**atferdsvansker**» gjennomgående også i de tilfellene hvor alvorlighetsgraden ikke er en forutsetning eller

¹⁹ Kennair, L. E. O. (2021). [Atferd](#). I Store norske leksikon (SNL)

²⁰ Mørch, W. T. (2019). [Atferdsanalyse](#). I Store norske leksikon (SNL).

²¹ Aslaksen, P. (2020). [Atferdsterapi](#). I Store norske leksikon (SNL).

spesifiseres nærmere. I de videre alternativene vi har vurdert har vi lagt til grunn at «**atferdsproblemer**» vil kunne erstattes ved å gjenbruke samme term- eller begrepsbruk som i kapittel 6 med eller uten en henvisning til alvorlighetsgrad.

«**Atferdstiltak**» er en term som introduseres i ny lov og brukes kun i tittel på kapittel 6: «**Atferdstiltak m.m.**» termen forstås som en samlebetegnelse på de ulike tiltakene for barn med atferdsvansker som omfattes av kapittelet, uten at det spesifiseres nærmere. Kapittelet omtales i lovforarbeidene som et kapittel om «**atferdstiltak og beskyttelsestiltak mot menneskehandel**». Et mulig forslag til forbedring av nullalternativet kan inkludere en endring av tittelen ved å vise til begge tiltakstypene i tittelen i stedet for «m.m.».

4.3.2 Alternativ a) for «atferdsbegrepet»

Alternativet innebærer at dagens termer som inneholder «**atferd**» erstattes med nye termer som har tilsvarende eller tilnærmet lik betydning, for eksempel «**framferd**», «**oppførsel**», «**uttrykksmåte**», «**væremåte**», eller «**handlemåte**», eller kombinert med presiseringen «**vanskelig**», «**problematisk**», «**utagerende**», «**normløs**», «**normbrytende**», «**regelbrytende**» eller «**sosialt nedbrytende**» foran. Videre kan f.eks. «**betydelig**», «**utpreget**» eller «**alvorlig**» benyttes i tillegg der hvor man viser til de strenge vilkårene for å vedta tiltak uten samtykke.

For å videreføre meningsinnholdet i loven, kan man enten velge å fortsatt benytte to ulike termer i formuleringen av § 6-2 eller velge en foretrukket term for både grunnvilkår^(x) og presisering^(y)

§ 6-2: Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist **[alternativ term]**^(x) på en eller flere av følgende måter:

- ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd
- ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler
- ved annen form for **[alternativ term]**^(y)

Etter vurderinger av grunnlag og innspill i utredningen er «**sosialt nedbrytende handlemåte**»²² foretrukket som alternativ til «**alvorlige atferdsvansker**», men uavhengig av valg av term kan den ikke sies å erstatte både grunnvilkår^(x) og presisering^(y) i § 6-2 på en tilstrekkelig god måte. Under er likevel et eksempel på hvordan et slikt forslag ville kunne sett som alternativ til i § 6-2:

Alternativ a): Eksempel på endringer av «atferdsbegrepet»
§ 6-2: Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist sosialt nedbrytende handlemåte^(x) på en eller flere av følgende måter: - ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd - ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler - ved andre former for sosialt nedbrytende handlemåte^(y)

Språklig sett ville det vært en fordel om man kunne benyttet en modell som ikke gjentok samme term for både grunnvilkår^(x) og presisering^(y). I gjeldende lov står f.eks. kun «*på annen måte*» i punkt

²² Til sammenligning brukes «*sosialt nedbrytende beteende*» i tilsvarende svensk lov ([1990:52](#))

c. Dette kunne vært en måte å unngå to tilsvarende termer på i et nytt alternativ også, men i forarbeidene til ny lov ble «*på annen måte*» vurdert til å ikke være tilstrekkelig presis og er derfor bevisst ikke videreført²³.

Termen «**atferd**» brukes også i tittelen på lovens kapittel 6: «**Atferdstiltak m.m.**». Betydningen er ikke definert nærmere i lovteksten, men det antas å være en samlebetegnelse på de aktuelle tiltakene som benyttes for å forebygge eller behandle atferdsvansker og som særlig omtales i dette kapitlet. I arbeidet med oppdraget har vi ikke funnet et åpenbart alternativ til bruken av «**atferd**» i tittelen på lovens kapittel 6: «**Atferdstiltak m.m.**». En mulighet kan være å benytte en ordsammensetning med «**tiltak**» basert på ny term, men dette bør vurderes nærmere basert på valg av term- og begrepsbruk for § 6-2. «**Atferd**» forekommer også i termen «**atferdsproblemer**». Dette alternativet forutsetter at både «**atferdsvansker**» og «**atferdsproblemer**» har samme betydning og at begge kan erstattes av samme term.

I tabellen nedenfor følger ulike aktørers vurderinger av hvordan alternativ a for atferdsbegrepet vurderes etter de tre målene.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk

- Uklart om bytte av term er mindre stigmatiserende enn atferd. Atferdsvansker kan (med vekt på vansker) være et ladet begrep, men ikke så lett å forstå at for eksempel oppførsel, væremåte eller framferd skal være bedre eller gi en annen opplevelse enn atferd.
- Atferd er et godt innarbeidet begrep som fungerer og brukes i mange sammenhenger. Stiller spørsmål ved hvorfor det skal endres (flere representanter fra brukerrådet).
- Å innføre en annen term som skal inkludere de samme handlinger eller oppførsel, er ikke helt uproblematisk og kan skape misforståelser.
- Når man setter et symbol på et begrep, vil det over tid iverksette ord rundt seg. Ordet vil alltid få ord/symbol til det for å utvide forståelsen. Over tid vil det samme problemet oppstå om man nå finner et alternativ til ordet atferd.
- Helsesektoren har en felles forståelse for betydningen av alvorlige atferdsvansker. Det er en risiko for at samhandling og kommunikasjon med helsetjenestene blir mer utfordrende dersom en skal benytte ulike begreper i barnevern og helse.
- Dette alternativet peker i like stor grad mot forhold/problemer og er fortsatt en karakteristikk ved barnet (som barnet alene bærer ansvaret for).

Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet

- + Det er fordeler ved å bytte ut normløs med noe annet.
- ± Relativt likestilt med nullalternativet og ivaretar derfor rettssikkerheten på samme nivå.

Vurdering av måloppnåelse: Terskel

- For å ikke endre terskelen må både grunnvilkåret og presisering erstattes i § 6-2, noe som gjør at begge termer må erstattes.

²³ [Prop. 133 L \(2020-2021\)](#), s. 558

- Ivaretar ikke terskelen på samme måte som nullalternativet, fordi alternativet ikke erstatter grunnvilkåret og presisering på en god måte.
- Det er utfordrende å uttrykke alvorlighetsgraden i dette alternativet.

Andre vurderinger og potensielle virkninger av alternativet

«Atferd» brukes både alene og i sammensatte termer i loven, det er derfor en utfordring at «atferdsbegrepet» kan forstås om et begrep i seg selv med flere og til dels motstridende betydninger. I vurderingen av alternativer bør man derfor være bevisst på om det er ønskelig å videreføre begrepet som en samlebetegnelse eller eventuelt dele det opp i flere og mer presise begreper.

4.3.3 Alternativ b) for «atferdsbegrepet»

Alternativet innebærer at dagens begreper og formuleringer erstattes gjennomgående, ved å endre både ord og betydning. Å fjerne begrepet helt er ikke sett som et alternativ som kan oppfylle de nødvendige målene, ettersom det er behov for å videreføre betydningen av «**alvorlige atferdsvansker**» som grunnvilkår og presiseringen «**utpreget normløs atferd**» i punkt c. av § 6-2. Denne paragrafen er det mest sentrale i vår forståelse av «**atferdsbegrepet**», og er derfor også det viktigste utgangspunktet for å vurdere alternative løsninger.

En mulighet er å vise mer direkte til formålet med å vedta tiltak for barnet etter § 6-2. Det kan gjøres ved å vektlegge andre kriterier enn i dag, f.eks. knyttet til vurdering av «**nødvendighet**», «**barnets beste**», «**behov**», «**risiko**», «**fare**» eller «**skade**». Forslaget bygger på en forståelse av at slike vurderinger har stor betydning når man velger tiltak og fatter vedtak mot barnets vilje, noe som både gjenspeiles i barnevernslovens formål og gjennom dommer fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD). Barnevernslovens hovedformål er i § 1 formulert som: «*sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid*»²⁴. Fra EMD er også dette perspektivet framhevet, med vekt på blant annet formålet om å hindre at barnets utvikling skades; med «*preventing serious risk for the child's development*»²⁵ som en viktig begrunnelse for vedtak. Med dette som utgangspunkt, kan en alternativ formulering i § 6-2 vektlegge nødvendigheten av å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade, og erstatte dagens bruk av «**alvorlige atferdsvansker**» som grunnvilkår. I et forslag basert på dette alternativet, kan formuleringen «**dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker**» eksempelvis erstattes av «**dersom det er nødvendig for å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade**».

Gjennom en slik helhetlig endring, vil man kunne få et nytt begrepsapparat i loven som kan oppfattes som mindre fokusert på å beskrive barnet basert på tidligere atferd, hendelser og handlinger og heller peke framover ved å vise til hvorfor det er behov for tiltak og nødvendig med vedtak. Det gjøres derfor et viktig skille mellom lovens språk- og begrepsbruk knyttet til formål og vilkår for vedtak (etter loven) og annen språk- og begrepsbruk relatert til faglig innhold og

²⁴ Barnevernsloven § 1-1. [Lovens formål](#)

²⁵ EMD-sak [7472/14](#)

tilnærming i de konkrete tiltakene som barnevernet benytter (etter vedtak). Under er et eksempel på hvordan et forslag kan se ut i ny lovtekst dersom dette alternativet legges til grunn:

Eksempel basert på alternativ b)
§ 6-2: Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom det er nødvendig for å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade^(x) på en eller flere av følgende måter: a. ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd b. ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler c. ved å utsette sin utvikling for alvorlig skade^(y) på annen måte

På samme måte som for alternativ a), er det språklig sett trolig bedre å unngå å bruke flere termer og formuleringer som viser til det samme meningsinnholdet. Det kan likevel i juridisk forstand trolig være problematisk å formulere paragrafen som i eksempelet over, særlig dersom forholdet mellom grunnvilkår^(x) og presisering^(y) endres som et resultat av dette alternativet og ikke lenger ivaretar betydningen i lovens § 6-2.

Termen «**atferdstiltak**» benyttes i tittelen på lovens kapittel 6: «Atferdstiltak m.m.», men blir ikke gjentatt eller forklart andre steder i loven. Et alternativ vil kunne være «**behandlingstiltak**», men bruken og forståelsen av «**behandling**» i barnevernet har også vært omdiskutert og vil trolig kreve en egen vurdering. Forholdet mellom behandlingsbegrepet i helselovgivningen og barnevernloven har tidligere blitt utredet²⁶, men vi har ikke funnet grunnlag for at spørsmålet er tilstrekkelig avklart til å foreslå en slik endring.

Termen «**atferdsproblemer**» brukes i § 15-1 Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt: «*Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer*». I arbeidet med dette alternativet er det lagt til grunn at «**atferdsproblemer**» skal forstås som ensbetydende med «**atferdsvansker**». Her kan det være en løsning at begrepsbruken viser mer direkte til formålet. Med dette som utgangspunkt vil det kunne være tilstrekkelig å vise til eller gjengi lovens hovedformål i § 1-1 som overordnet grunnlag for alle barnevernstiltak: «... **barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, ...**». Dette gjelder særlig når barnevernets ansvar og oppgaver omtales generelt og hvor det ikke strengt tatt er nødvendig å spesifisere nærmere de ulike forholdene og tiltakene som loven omfatter. Det kan i noen tilfeller også være hensiktsmessig å ikke gi inntrykk av at «barnets omsorgssituasjon» og «barnets atferd» viser til to separate hovedformål dersom dette ikke er bevisst eller nødvendig fra lovgivers side. Et viktig premiss for dette forslaget er at begge forhold anses som dekket av begreper og formuleringer i § 1-1 i barnevernsloven.

I tabellen nedenfor følger en vurdering av hvordan alternativ b for atferdsbegrepet vurderes etter de tre målene.

²⁶ Sjøvig og Haukanes (2017). [Helsetjenester i barneverninstitusjoner](#). Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål. Vol. 15, Utg. 1.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk

- Bytter ut et godt innarbeidet begrep
- + Bedre bestemmelse som peker i retning av formålet
- + Synliggjør at det er hensynet til barnet som nødvendiggjør tiltaket, samtidig som atferdsuttrykkene som danner grunnlaget for plasseringen kommer tydelig fram. Fokuset blir rettet mot ungdommens handlinger og konsekvenser dette har for den enkelte.
- + Klart og forståelig språk
- + Kan oppleves som mindre stigmatiserende
- + Får bedre frem formålet med inngripen og tiltak, og det får bedre frem hva utfordringene kan ha av betydning for barnets utvikling fremfor at det settes søkelys på atferdsproblemene isolert.
- + Utvikling går igjen flere steder i lovverket, og kan relateres til barnevernlovens formålsbestemmelse, noe som gjør begrepsbruken gjenkjennbart og treffende.
- + Det gir en forståelse av hva som skal forhindres eller forebygges, snarere enn å plassere fokus på «dårlige» eller problematiske sider ved barnet/ungdommen. Det gir også et klarere bilde av at hensynet til barnets beste er et førende prinsipp for beslutningen om å iverksette vedtaket.
- ± Flere representanter fra Brukerrådet har ikke sett behov for endring i utgangspunktet, men ser at det kan være fordeler med endring av andre grunner.

Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet

- + tydelig at vedtaket skal være til hjelp for barnet/ungdommen.
- + I dag er det ikke tilstrekkelig å ha alvorlige atferdsvansker, det må også gjøres en vurdering av nødvendighet som ikke er uttrykt i nullalternativet. Alvorlige atferdsvansker må i tillegg ha vist seg som angitt i minst ett av de tre alternativene i lovbestemmelsen, hvorav det siste alternativet «på annen måte» er tydeliggjort i ny barnevernslov som «ved annen form for utpreget normløs atferd».
- + Fanger bedre opp Den Europeiske menneskerettighetsdomstolens nødvendighetskrav for å avgjøre om plassering er nødvendig eller ikke.

Vurdering av måloppnåelse: Terskel

- Ivaretar ikke terskelen på samme måte som nullalternativet, fordi alternativet ikke erstatter grunnvilkåret og presisering på en god måte.

Andre vurderinger og potensielle virkninger av alternativet

For å unngå at barn og unges rettssikkerhet svekkes, eller at det oppstår tvil rundt terskelen for å iverksette tiltak, er det viktig at å ha en sterk og direkte kobling mellom inngangsvilkåret og de utfyllende underpunktene (rus, kriminalitet og annen form for utpreget normløs atferd).

4.4 Alternativer til «plasseringsbegrepet»

4.4.1 Nullalternativet for «plasseringsbegrepet»

«**Plassering**» brukes både alene og i sammensatte termer i lov og forskrifter. Det er derfor en utfordring at «plasseringsbegrepet», i likhet med «atferdsbegrepet», kan forstås som et begrep i seg selv med flere og til dels overlappende betydninger. I vurderingen av alternativer bør man derfor være bevisst på om det er ønskelig å videreføre begrepet som en vid samlebetegnelse eller dele det opp i flere og mer presise begreper. Slik departementet beskriver det i oppdraget, er «plassering» langt på vei reservert til bestemmelser som gjelder tvangsvedtak. «Plassering» må derfor forstås som hovedsakelig knyttet til vedtak om ufrivillige plasseringer utenfor hjemmet, men blir også benyttet i forbindelse med andre tiltak der barn er plassert utenfor hjemmet av barnevernet; som for eksempel «fosterhjemsplassing» og «omsorgsplassering»

Nullalternativet: eksempler på dagens bruk av «plasseringsbegrepet» i ny barnevernslov
§§ 4-4 og 4-5: «[...] akuttvedtak om å plassere et barn i institusjon [...]»
§ 6-2: «Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke [...]»
§ 15-13: «Når et barn er plassert utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter denne loven»
§ 4-4: «Akuttvedtak om plassering i barnevernsinstitusjon»
§ 6-2: «Vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke»
§ 6-2: «Dersom det treffes nytt vedtak, kan plasseringstiden forlenges med inntil fire nye uker»

4.4.2 Alternativ a) for «plasseringsbegrepet»

Alternativet innebærer at «**plassering**» erstattes med nye termer som har tilsvarende eller tilnærmet lik betydning, for eksempel ved benytte termer som a) «**flytting**», b) «**bosted**» eller c) «**opphold**». Etter en vurdering av grunnlag og innspill er «**opphold**» valgt som foretrukket term for dette alternativet. Under er eksempler på forslag til ny termbruk i barnevernsloven:

Alternativ a): Eksempler på endring av «plasseringsbegrepet»
§§ 4-4 og 4-5: «[...] akuttvedtak om opphold i institusjon [...]»
§ 6-2: «Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal ha opphold i institusjon uten samtykke [...]»
§ 15-13: «Når et barn har opphold utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter denne loven»
§ 4-4: «Akuttvedtak om opphold i barnevernsinstitusjon»
§ 6-2: «Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon uten samtykke»
§ 6-2: «Dersom det treffes nytt vedtak, kan oppholdstiden forlenges med inntil fire nye uker»

Dersom man ønsker å videreføre «plasseringsbegrepet» som en samlebetegnelse for både midlertidige og langvarige plasseringer kan man også vurdere å benytte f.eks. «**bo- eller oppholdssted**» som et mer generelt alternativ der det er hensiktsmessig.

I tabellen nedenfor følger en vurdering av hvordan alternativ a for plasseringsbegrepet vurderes etter de tre målene.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk	
+	«Opphold» vil kunne erstatte dagens begrepsbruk, vel så forståelig og klart som «plassering».
	Grepet som er gjort i ny barnevernslov, hvor «plassering» er reservert bestemmelser som gjelder tvangsvedtak, er hensiktsmessig. Men dersom begrepet «plassering» skal ut av loven i sin helhet, er «opphold» et godt alternativ. Skillet mellom frivillige opphold og de som skjer på grunnlag av tvangsvedtak kan fint tydeliggjøres på annen måte.
±	Objektivt sett vurderes uttrykkene like forståelige. Man mister imidlertid elementet med myndighetsutøvelse. I uttrykket «plassering» ligger det et element av myndighetsutøvelse. Den angir at det er myndighetene som har besluttet dette. Ved å endre uttrykket til opphold eller bosted «mister» man dette elementet. Man mister videre det element at dette kan være mot barnets vilje. Det kan argumenteres for at dette er uheldig.
–	Benyttes en rekke ganger i ny barnevernslov og ikke helt klart at ny term passer i alle tilfeller.
–	Alternativet er ikke egnet til å erstatte dagens begrepsbruk. Det å bo et sted / det å ha opphold et sted gir andre assosiasjoner enn det å være plassert. Ved å endre språkbruken slik at det tilsløres at barnet faktisk er plassert ved en institusjon, tilslører man samtidig maktforholdet ved å antyde at dette er mer frivillig for barnet enn hva som nødvendigvis er tilfelle. Samtidig skjuler det det offentliges ansvar for at barnet faktisk er plassert der det er.
+	bedre, fordi «plassering» er et passivt ord, som om barn er en pakke som plasseres. Opphold vil være mere aktivt (men det må i tillegg skilles på et opphold med eller uten samtykke.
+	klart og forståelig
–	Ikke mer klart og forståelig. «Opphold» egner seg når det dreier seg om forlengelse av (det som i dag heter) en plassering. Det fremstår som riktigere å bruke «opphold» om en forlengelse på et sted barnet allerede bor/er. «Opphold» kan imidlertid fremstå som et begrep som undergraver det faktum at (det som i dag heter) plassering er i form av et tvangsvedtak. «Opphold» er et begrep som ikke fullt ut dekker tvangsaspektet. Dette kan tydeliggjøres ved å presisere med eller uten samtykke.
+	Opphold er godt og har parallell til samme etablerte begrep som benyttes i sykehus og fengsel.
+	Barnet fremstår i mindre grad som et objekt enn for dagens term.
–	For brukerorganisasjonene oppfattes plassering som både forståelig og ærlig. Noen mener likevel at opphold kan være mindre fremmedgjørende enn plassering.
Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet	
+	kan ikke se at begrepet «opphold» er rettssikkerhetsmessig betenkelig,
+	rettssikkerheten ivaretas
Vurdering av måloppnåelse: Terskel	
+	terskelen endres ikke
Andre vurderinger og potensielle virkninger av alternativet	

Opphold vil også kunne erstatte tvangsplassering så lenge det er tydeliggjort ellers i bestemmelsene hvorvidt det dreier seg om frivillig opphold eller opphold med grunnlag i tvangsvedtak.

4.4.3 Alternativ b) for «plasseringsbegrepet»

Alternativet innebærer å erstatte dagens brede begrepsbruk med to eller flere mer spesifikke begreper. Gjennom dette alternativet vil man f.eks. kunne uttrykke et tydeligere skille mellom ulike tiltak og kravene som stilles for å vedta dem etter barnevernsloven.

Forslaget vektlegger de krav og vilkår som settes for en «**plassering**» ved å omtale vedtaket og det konkrete tiltaket, i stedet for den praktiske konsekvensen av vedtaket eller den fysiske hendelsen ved en konkret plassering. Alternativet er en videreutvikling av tilnærmingen presentert under alternativ a), men i dette alternativet foreslås det en mer gjennomgående endring av begrepsbruken ved å vise til vedtaket (generelt eller spesifikt) eller tiltaket (generelt eller spesifikt) etter hva det er behov for å uttrykke eller presisere i en gitt kontekst av loven eller forskrift.

Under er noen eksempler på forslag til ny begrepsbruk i barnevernsloven:

Alternativ b): Eksempler på endring av «plasseringsbegrepet»
§§ 4-4 og 4-5: «[...] akuttvedtak om opphold i institusjon uten samtykke [...]»
§ 15-8: «[...] barn skal ha tiltak utenfor hjemmet [...]»
§ 6-4: «Nemnda kan treffe vedtak som nevnt i første ledd også i tilfeller der barnet allerede har vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-2 når lovbruddet begås»
§ 15-13: «Når et barn har tiltak utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter denne loven»
§ 5-1: «[...] barn som hadde akuttvedtak om tiltak utenfor hjemmet som nyfødt [...]»
§ 1-2: «[...] vedtak om omsorgsovertakelse etter § 5-1 og vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-2.»
§ 1-2: «[...] samt vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-6 når det er fare for menneskehandel»

I tabellen nedenfor følger en vurdering av hvordan alternativ b for plasseringsbegrepet vurderes etter de tre målene.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk
– kan være et godt alternativ, men er språklig tyngre enn nullalternativet. – Bytter ut et godt og innarbeidet begrep. – Tiltak utenfor hjemmet gir assosiasjoner til et behov for å kunne differensiere i statistikk, ikke til hvilken funksjon/formål det har for barnet.

– Forslaget er mer deskriptivt enn dagens begrep. Det er forståelig, men fremstår kanskje mer teoretisk. Ut fra et klarspråk perspektiv fremstår dette derfor som et dårligere alternativ.
Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet
+ ivaretar rettssikkerheten
Vurdering av måloppnåelse: Terskel
+ endrer ikke terskelen for å iverksette tiltak
Andre vurderinger og potensielle virkninger av alternativet
Dersom begrepet fortsatt skal kunne brukes for både langsiktige fosterhjems plasseringer og kortsiktige institusjons plasseringer, kan det være ulike behov som skal ivaretas ved valg av en ny anbefalt term. Enkelte kan ønske at termen skal forstås som et hjemsted og dermed ikke bør bli framstilt som noe midlertidig, mens andre vil kunne ønske å vektlegge det motsatte når termen eksempelvis brukes om et tidsbegrenset og ufrivillig opphold. Et alternativ som da kan vurderes er å benytte «bo- eller oppholdssted» der man ønsker at termen skal omfatte og hensynta flere perspektiver på hva en plassering bør være eller oppfattes som i en barnevernssammenheng.

4.5 Alternativer til «rømmingsbegrepet»

4.5.1 Nullalternativet for «rømmingsbegrepet»

«Rømmingsbegrepet» er, i motsetning til «atferdsbegrepet» og «plasseringsbegrepet», et mindre omfattende og tvetydig begrep i barnevernloven og forskrifter. Begrepet er også mindre omstridt enn de to andre og lite omtalt i forarbeidene til ny lov. Termene «**rømming**» og «**rømmer**» brukes få steder i ny barnevernslov og forekommer kun i en forskrift (Rettighetsforskriften). Under er derfor de aktuelle tekstene gjengitt i sin helhet:

Nullalternativet: dagens bruk av «rømmingsbegrepet» i lov og forskrift
§ 10-12. Tilbakeføring ved rømming «Hvis barnet forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær, skal institusjonen prøve å bringe barnet frivillig tilbake til institusjonen. Tilbakeføring skal om mulig skje i samarbeid med foreldre og barnevernstjenesten. Dersom vedtaket for oppholdet i institusjonen gir adgang til det etter §§ 4-2, 4-4, 4-5, 5-1, 6-2 og 6-6, kan barnevernstjenestens leder dersom det er nødvendig kreve bistand fra politiet til å bringe barnet tilbake til institusjonen mot sin vilje, jf. § 12-10. Departementet kan gi forskrift om varsling av barnevernstjeneste og politi, og om samarbeid med andre instanser ved rømming og tilbakeføring.» Termen både brukes og defineres i Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften): § 20. Tilbakeføring ved rømming «Med rømming forstås de tilfeller hvor beboeren forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær» Termen «rømmer» brukes ett sted i ny barnevernslov § 6-1 Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon* etter samtykke: «Dersom barnet rømmer, men blir brakt tilbake til institusjonen [...]»

“Rømmer” forekommer også i [rettighetsforskriften](#) § 20:

«Når beboeren rømmer, skal institusjonen, om mulig i samarbeid med foresatte og barneverntjenesten, prøve å bringe beboeren frivillig tilbake til institusjonen

Dersom plasseringsgrunnlaget gir adgang til det, kan beboeren om nødvendig bringes tilbake til institusjonen mot sin vilje.

Enhver tilbakeføring skal skje så skånsomt som mulig, og på en måte som ivaretar beboerens integritet»

(*Merknad: paragrafens tittel ble endret ved lov [17 juni 2022 nr. 45](#), hvor “atferdsinstitusjon” ble erstattet av “barnevernsinstitusjon”)

4.5.2 Alternativ a) for «rømmingsbegrepet»

Alternativet innebærer at dagens termer erstattes med nye. Dette kan være termer som har tilsvarende betydning som for eksempel «**ureglementert fravær**» eller gjennom det som kalles “[utskiftingsprinsippet](#)”, som går ut på at definisjonen av begrepet praktisk og språklig sett bør kunne erstatte termen i en setning. Et slikt bytte av term og definisjon vil ikke påvirke begrepets betydning, men heller presisere det faktiske begrepsinnholdet tydeligere. Ved å erstatte termen «**rømming**» med definisjonen, vil ny lovtekst etter dette alternativet kunne omskrives på følgende måte: «**forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær**». Et slikt endringsforslag forutsetter at definisjonen fra rettighetsforskriften anses som en presisering av termen og at begrepet har samme betydning i både lov og forskrift.

Alternativ a): Eksempler på endring av «rømmingsbegrepet»

«Barnevernsloven § 10-12. Tilbakeføring når barnet **forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær**»

[...]

«Departementet kan gi forskrift om varslings av barnevernstjeneste og politi, og om samarbeid med andre instanser når barnet **forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær** og ved tilbakeføring»

«Rømmer» kan også erstattes på samme måte i [rettighetsforskriften](#) § 20:

«Når beboeren **forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær**, skal institusjonen, om mulig i samarbeid med foresatte og barneverntjenesten, prøve å bringe beboeren frivillig tilbake til institusjonen»

I tabellen nedenfor følger en vurdering av hvordan alternativ a for rømmingsbegrepet vurderes etter de tre målene.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk

- + Klarspråklig – tydelig hva som menes
- Begrepet «rømming» er intuitivt og man forstår hva det omfatter. Loven får en mer teoretisk form ved en slik omskriving, og blir mindre tilgjengelig.

+	Barnet rømmer ikke som en fange fra en låst anstalt, men barnet forlater et sted der hen bor (institusjon, fosterhjem, annet) og skal/kan hentes hjem igjen. Ordet forlate dekker dette og er mindre stigmatiserende.
–	klart og forståelig, men formuleringen ‘forlate uten tillatelse’ mister muligens noe av det presserende som ‘rømming’ antyder. I tillegg ligger det noe mer implisitt i begrepet rømming at den som rømmer vil bort fra et sted, mens forlate uten tillatelse ikke nødvendigvis betyr det.
+	Begrepsbruken bidrar til avkriminalisering av handlingen og fremstår som en mildere tilnærming til handlingen. Rømming høres ut som et alvorlig lovbrudd.
–	Alternativet er ikke like godt som nullalternativet og beskriver kanskje ikke godt nok situasjoner når en ungdom er borte i flere uker, skjuler seg for politi, institusjon og utsetter seg selv og andre for fare.
–	mer omstendelig språk, og det bidrar i liten grad til klart og enkelt språk.
+	Benyttes kun to ganger i ny barnevernslov og kan derfor relativt enkelt byttes ut uten å endre betydning.
–	Vanskelig tilgjengelig i muntlig tale (langt), mulig rømming fortsetter å brukes i muntlig tale.
–	Flere representanter fra brukerorganisasjonene oppfatter dette som mindre forståelig og ærlig enn nullalternativet.
Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet	
+	Ivaretar rettssikkerheten
Vurdering av måloppnåelse: Terskel	
+	endrer ikke terskelen

4.5.3 Alternativ b) for «rømmingsbegrepet»

Alternativet innebærer at dagens begrep og relaterte formuleringer erstattes gjennomgående. Det kan gjøres ved å velge et annet semantisk utgangspunkt eller vektlegge et annet perspektiv som kan være relevant for omtale “fenomenet” i kontekst av loven. Sentralt for omtalen av rømming i lov og forskrift er selve tilbakeføringen av barnet til institusjon etter rømming, noe som kan brukes som et utgangspunkt for å endre fokus fra rømming generelt til de tilfellene der loven gir mulighet for å tilbakeføre et barn til en institusjon mot sin vilje og i noen tilfeller med bistand fra politiet. Dersom det forutsettes at det viktigste i denne sammenhengen er den aktuelle reaksjonen som rømming kan medføre og de konkrete konsekvensene dette kan få, er dette en mulig vinkling for å endre både term og betydning av begrepet.

Denne tilnærmingen danner grunnlaget for et mulig endringsforslag, hvor det forutsettes at det er tilbakeføringen og ikke selve rømmingen som er vesentlig for omtalen i lov og forskrift. Under er derfor noen eksempler på hvordan «**tilbakeføring**» og «**tilbakeføring til institusjon**» kan anvendes som alternativer til «**rømming**» og «**tilbakeføring ved rømming**» i de aktuelle lovtekstene (spesifikke vedtaksgrunnlag og de konkrete vilkårene for tilbakeføring uten samtykke er markert i røde klammer i eksemplet under):

Alternativ b): Eksempler på endring av «rømmingsbegrepet»	
Barnevernsloven § 10-12. Tilbakeføring til institusjon Hvis barnet forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær, skal institusjonen prøve å bringe barnet frivillig tilbake til institusjonen. Tilbakeføring skal om mulig skje i samarbeid med foreldre og barnevernstjenesten. Dersom vedtaket for oppholdet i institusjonen gir adgang til det etter §§ 4-2, 4-4, 4-5, 5-1, 6-2 og 6-6, kan barnevernstjenestens leder dersom det er nødvendig kreve bistand fra politiet til å bringe barnet tilbake til institusjonen mot sin vilje, jf. § 12-10. Departementet kan gi forskrift om varsling av barnevernstjeneste og politi, og om samarbeid med andre instanser ved tilbakeføring til institusjon.	Rettighetsforskriften § 20. Tilbakeføring til institusjon Med tilbakeføring til institusjon forstås de tilfeller hvor beboeren forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær. Ved tilbakeføring skal institusjonen straks varsle barneverntjenesten. Institusjonen skal varsle politiet med mindre dette ikke er nødvendig. Beboerens foresatte bør varsles så raskt som mulig. Varsling av foresatte skal som hovedregel foretas av institusjonen. Når beboeren tilbakeføres, skal institusjonen, om mulig i samarbeid med foresatte og barneverntjenesten, prøve å bringe beboeren frivillig tilbake til institusjonen. Dersom plasseringsgrunnlaget gir adgang til det, kan beboeren om nødvendig bringes tilbake til institusjonen mot sin vilje. Enhver tilbakeføring skal skje så skånsomt som mulig, og på en måte som ivaretar beboerens integritet.

«Rømmer» kan også erstattes av «tilbakeføres», men dette vil trolig kreve noe mer tilpasning og omformulering av de aktuelle paragrafene for å fungere godt språklig og semantisk sett. Dersom målet er å ikke lenger benytte termen «rømmer» i lov og forskrift kan man vurdere å erstatte termen med definisjonen (som eksempelet vist under alternativ a).

I tabellen nedenfor følger en vurdering av hvordan alternativ b for rømmingsbegrepet vurderes etter de tre målene.

- + Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler for forslaget
- Symbolet indikerer at det er en virkning/argument som taler mot forslaget

Vurdering av måloppnåelse: Klarspråk
+ Klart og forståelig – Både lovtekst og rettighetsforskriften § 20 mister noe av sitt meningsinnhold. Tilbakeføring/tilbakeføres er konsekvensen av fraværet. Det er ikke det som skal danne grunnlaget for inngrepet slik alternativet synes å ta utgangspunkt i. – Tungt språklig
Vurdering av måloppnåelse: Rettssikkerhet
+ Ivaretar rettssikkerheten
Vurdering av måloppnåelse: Terskel
+ Endrer ikke terskelen
Andre vurderinger og potensielle virkninger av alternativet
Krever sannsynligvis noe tilpasning og omformulering i paragrafene.

5. Anbefalte tiltak og forutsetninger

5.1 Anbefaling av tiltak

5.1.1 Atferd

Etter en helhetsvurdering av tiltakene opp mot målene, er trolig alternativ b i kombinasjon med a den beste løsningen dersom man skal endre «atferdsbegrepet» i § 6-2. Det er ulike meninger om alternativ a og b er mer klarspråklige enn nullalternativet. Det ser ut til at alternativ b peker seg ut som det mest forståelige og klarspråklige. En av fordelene med alternativ b framfor nullalternativet er at det fanger bedre opp Den Europeiske menneskerettighetsdomstolens nødvendighetskrav for å avgjøre om plassering er nødvendig eller ikke. Alternativ b er muligens også lettere å forstå for utenlandske ambassader i Norge, samt myndigheter i andre stater. Det har vist seg nødvendig å spesifisere punkt c. i § 6-2, noe som forutsetter en term eller formulering som beskriver samme meningsinnhold som «alvorlige atferdsvansker» i tråd med alternativ a i tillegg til b.

Atferd

- Bufdir anbefaler at grunnvilkåret «alvorlige atferdsvansker» i § 6-2 erstattes av formuleringen «nødvendig for å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade», og spesifiseres som «sosialt nedbrytende» i punkt c.
- Bufdir mener det kan være fordeler med å endre begrepet «atferdsvansker», men at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å anbefale at det generelle begrepet «atferd» prinsipielt bør unngås i loven.
- Under er forslag til Bufdirs anbefaling til endringer oppsummert og eksemplifisert gjennom ny tekst i § 6-2 «*Vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke*»:

§ 6-2: Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom det er **nødvendig for å hindre at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig skade på en eller flere av følgende måter:**

- Ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd*
- ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler*
- ved annen **sosialt nedbrytende atferd****

*Merk: Et forslag om å benytte «handlemåte» som erstatning for «atferd» foreslås i rapporten som et alternativ, men anbefales ikke av Bufdir med henvisning til funn og vurderinger i utredningen.

5.1.2 Plassering

Etter en helhetsvurdering av de tre tiltakene opp mot målene, mener vi det er grunn til å foretrekke alternativ a framfor b. Det ser ut til at de fleste av de mest relevante brukerne mener alternativ a er det mest klarspråklige og forståelige. Alle de tre alternativene, inkludert nullalternativet, er vurdert til å ivareta rettssikkerheten og ikke endre terskelen for tiltak. Blant annet at det spesifiseres når det er bruk av tvang i myndighetsutøvelsen, gjennom for eksempel «opphold uten samtykke». Når det gjelder forholdet mellom a og nullalternativet, er det vanskelig å se de helt store konsekvensene av å endre, verken positive eller negative. En endring vil likevel kunne svare ut kritikken som tidligere har kommet mot begrepet som objektiverende eller

stigmatiserende. En endring forutsetter at alle forekomster gjennomgås, ettersom ikke alle tilfeller av «plassering» vil kunne erstattes av «opphold».

Bufdir anbefaler at «Plassering» erstattes av «opphold» der hvor det er hensiktsmessig og ikke medfører en endring av betydningen. En endring vil kreve noe tilpasning og alternativet vil ikke kunne anvendes gjennomgående som erstatning for alle forekomster av termen i lov og forskrifter. Under er Bufdirs anbefaling til endring eksemplifisert gjennom forslag til ny tekst i § 6-2:

*§ 6-2: Vedtak om **opphold** i barnevernsinstitusjon uten samtykke:*

*Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal **ha opphold** i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, [...]*

5.1.3 Rømming

Etter en helhetsvurdering av de tre tiltakene opp mot målene, mener vi det er grunnlag for å foretrekke alternativ a framfor b. Det ser ut til at flest relevante brukere vurderer at b er mindre klarspråklig og mer omstendelig. Det er også argumentert med at b mister noe av meningsinnholdet fordi "tilbakeføring" er konsekvensen av fraværet, ikke grunnlaget, slik rømming er. Alle de tre alternativene, inkludert nullalternativet, er vurdert til å ivareta rettssikkerheten og ikke endre terskelen for tiltak. Mellom a og nullalternativet er det lite som skiller, med en liten fordel til nullalternativet som ser ut til å være noe mer klarspråklig, samlet sett for alle brukere.

Bufdir konkluderer derfor med at «Rømming» kan erstattes av definisjonen «forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær», men mener at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å anbefale en slik løsning over dagens begrepsbruk i lov og forskrift.

5.2 Forutsetning for vellykket implementering

5.2.1 Kun endring i loven

De alternative forslagene innebærer kun endring i lovverket. Bufdir har i dette oppdraget ikke sett på hvilke grep som eventuelt må gjøres for å endre term og begrepsbruk i praksisfeltet og forskning. Å endre lovteksten antar vi vil være et første steg.

Ved implementering må det kommuniseres tydelig til relevante aktører at endringen ikke medfører endring i rettspraksis og skal forstås på samme måte som gjeldende lovtekst.

5.2.2 Følge prosess for lovteknikk og lovforberedelse

Bufdir har i denne utredningen vurdert ulike forslag til endringer i loven. Vi presiserer imidlertid at dersom departementet vurderer å forslå endring i loven, bør de vanlige prosessene for lovendringer gjennomføres. Det er blant annet behov for å vurdere rettssikkerhet og terskel i et

bredt perspektiv, samt hvilke begreper som passer for de ulike enkeltforekomstene. Det vil også være behov for bredere høringsrunde.

6. Vedlegg

6.1 Kartlegging av begreper (termliste)

Tabellene i avsnittene nedenfor gir en oversikt over hvor begrepene forekommer, hvordan de brukes og hvor ofte.

6.1.1 Ord som inneholder *atferd* i lov og forskrift

Søk på «Atferd» gir 44 treff i ny barnevernslov og forekommer ikke i forskrifter til gjeldende lov:

Term	Merknad og henvisninger
Atferd(en)	Termen alene uten presiseringen «utpreget normløs» foran blir brukt 5 ganger i ny barnevernslov . Inkluderer «omsorgssituasjon eller atferd» i §§ 3-1 og 15-3, og «Dersom et barn har vist alvorlige atferdsvansker, jf. § 6-2, eller er i ferd med å utvikle slik <u>atferd</u> , kan barneverns- og helsenemnda vedta at foreldrestøttende tiltak som har som formål å forhindre eller redusere denne <u>atferden</u> » i § 3-5
Atferdsinstitusjon(er)	Termene brukes 16 ganger i ny barnevernslov , men er tatt ut og erstattet av «institusjon» eller «barnevernsinstitusjon» etter lovendring i 2022. Ettersom termen ikke lenger benyttes, vil den heller ikke inngå i det videre arbeidet med oppdraget.
Alvorlige atferdsvansker	Termen brukes 11 ganger i ny barnevernslov og forekommer i §§ 3-5, 4-4, 6-1, 6-2, 13-2 samt om opplysningsplikt til barnevernet. Termen blir forklart og utdypet i § 6-2. Vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke: <i>«Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker på en eller flere av følgende måter:</i> a) ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd b) ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler c) ved annen form for utpreget normløs atferd. <i>Barnet kan plasseres i inntil fire uker for observasjon, undersøkelse og korttidsbehandling. Dersom det treffes nytt vedtak, kan plasseringstiden forlenges med inntil fire nye uker.»</i>
Atferdsvansker	Termen alene, uten presiseringen «alvorlige» foran, brukes 2 ganger i ny barnevernslov . Inkluderer forekomster av «alvorlig omsorgssvikt og <u>atferdsvansker</u> » i § 1-10 <i>Tidlig innsats</i> og «tiltak for barn med <u>atferdsvansker</u> » i § 12-3 <i>Barns partsrettigheter</i>
Utpreget normløs atferd	Termen forekommer 8 ganger i ny barnevernslov og brukes i utdypning av vilkårene for alvorlige atferdsvansker i § 6-2 og gjentas i relaterte paragrafer, som i barnevernsloven § 13-2 <i>Plikt til å melde fra til barnevernstjenesten</i> : «når et barn har vist alvorlige atferdsvansker ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for <u>utpreget normløs atferd</u> » I likhet med

	«alvorlige atferdsvansker» forekommer termen i andre lover som omfatter opplysningsplikt til barnevernet
Atferdstiltak	Termen brukes 1 sted i ny barnevernslov og forekommer i tittel på kapittel 6: « <i>Atferdstiltak m.m.</i> »
atferdsproblemer	Termen brukes 1 sted i ny barnevernslov § 15-1 <i>Kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt</i> : «Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler <u>atferdsproblemer</u> »

6.1.2 Ord som inneholder *plass* i lov og forskrift

Søk på «plass» gir 68 treff i ny barnevernslov og forekom i 8 forskrifter til gjeldende lov:

Term	Merknad og henvisninger
Plass	Enkel term brukes 2 ganger i ny barnevernslov . Begge forekommer i § 6-1 <i>Vedtak om opphold i atferdsinstitusjon etter samtykke</i> : «Barnet kan bare tilbys <u>plass</u> i institusjon som er godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten til å ta imot barn på grunnlag av vedtak etter denne bestemmelsen» og i forbindelse med fosterhjem i punkt 3 i § 16-3 <i>Barne-, ungdoms- og familieetatens ansvar og oppgaver</i> : «Etaten kan i særlige tilfeller tilby <u>plass</u> i spesialisert fosterhjem». Termen anses som brukt i en generell betydning og vil derfor ikke omfattes av endringsforslag.
Plassere(s)	Termene brukes 11 ganger i ny barnevernslov ; §§ 4-4, 4-5, 5-3, 6-2, 6-6, 15-8 og 16-4. Termene brukes i §§ 4-4 og 4-5: «[...] akuttvedtak om å <u>plassere</u> et barn i institusjon [...]», § 5-3: «[...] dersom barnet ikke kan <u>plasseres</u> slik det ble forutsatt i vedtaket», § 6-2: «Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal <u>plasseres</u> i institusjon uten samtykke [...]», «Barnet kan <u>plasseres</u> i inntil fire uker for observasjon, undersøkelse og korttidsbehandling», «Dersom barnet har behov for mer langvarig behandling, kan nemnda vedta at barnet skal <u>plasseres</u> i institusjonen i inntil tolv måneder», § 6-6: «[...] vedtak om at barnet skal <u>plasseres</u> i institusjon [...]», «[...] barnet <u>plasseres</u> på skjult adresse [...]», § 15-8: «[...] <u>plassere</u> barn i fosterhjem [...]», § 16-4 <i>Samarbeid med institusjoner som hører inn under andre lover</i> : «Når barnevernstjenesten vurderer å <u>plassere</u> barn i institusjoner», i tillegg til en forekomst i endring av § 64 i <i>lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre</i> : «Barnevernstenesta skal <u>plassere</u> og følge opp barnet etter reglene i barnevernsloven». «Plasseres» forekommer i 2 forskrifter; Forskrift om fosterhjem og Forskrift om godkjenning av institusjoner
Plassert	Termen brukes 8 ganger i ny barnevernslov ; §§ 6-4, 8-4, 15-13, og 16-3. Brukes i § 6-4 ved: «Nemnda kan treffe vedtak som nevnt i første ledd også i tilfeller der barnet allerede er <u>plassert</u> etter § 6-2 når lovbruddet begås», § 8-4: «Planen skal om mulig foreligge før barnet er <u>plassert</u> i institusjonen», § 15-13: «Når et barn er <u>plassert</u> utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter denne loven», § 16-3: «[...] barn blir <u>plassert</u> utenfor hjemmet [...]», i tillegg til forekomst i endringer av 2 andre lover; <i>lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd</i> §§ 6-4 og 22-3: «[...] barn som er <u>plassert</u> i et fosterhjem [...]». I <i>lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.</i> § 3-9: «[...] <u>plassert</u> utenfor hjemmet etter barnevernsloven [...]». Forekommer i 6 forskrifter; Forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling , Forskrift om fosterhjem , Forskrift om godkjenning av institusjoner , Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften), Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester (Forskrift om oppfostringsbidrag)

	og Forskrift om Barne-, ungdoms- og familieetatens rett til å kreve egenbetaling fra kommunen for opphold på institusjon (Forskrift om refusjon for opphold i institusjon)
akuttplassert	Termen brukes ett sted i ny barnevernslov ; i punkt fem i § 5-1 <i>Vedtak om omsorgsovertakelse</i> : « [...] barn som ble <u>akuttplassert</u> som nyfødt [...] ». Forekommer i 1 forskrift og benyttes i Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften)
Plassering	Termen brukes 30 ganger i ny barnevernslov ; §§ 1-2, 4-4, 4-5, 6-2, 6-3, 6-4, 6-6, 8-4, 9-9, 11-7, 13-4, 14-3 og 16-3. Forekommer i 5 forskrifter; Forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard , Forskrift om fosterhjem , Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften), Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester (Forskrift om oppfostringsbidrag) og Forskrift om Barne-, ungdoms- og familieetatens rett til å kreve egenbetaling fra kommunen for opphold på institusjon (Forskrift om refusjon for opphold i institusjon)
Plasseringen(s)	Termen brukes 6 ganger i ny barnevernslov ; §§ 6-4, 6-5, 9-2 og 9-10. Forekommer i 4 forskrifter; Forskrift om fosterhjem , Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften), Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester (Forskrift om oppfostringsbidrag) og Forskrift om barneverntjenestens adgang til å kreve egenbetaling fra barnet til dekning av oppholdsutgifter (Forskrift om egenbetaling til oppholdsutgifter)
Plasseringer	Termen brukes i 2 forskrifter; Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften) og Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester (Forskrift om oppfostringsbidrag)
Plasseringsalternativer	Termen brukes 1 gang i ny barnevernslov ; § 4-2 <i>Akuttvedtak om omsorgsovertakelse</i>
Plasseringsgrunnlag(et)	Termen forekommer i 1 forskrift og benyttes i Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften)
Plasseringssted(et)	Termene brukes 4 ganger i ny barnevernslov ; alle i § 5-3 <i>Valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse</i>
Plasseringstiden	Termene brukes 3 ganger i ny barnevernslov ; alle i § 6-2 <i>Vedtak om plassering i atferdsinstitusjon* uten samtykke</i>
Plasseringstidspunkt(et)	Termen brukes 1 gang i ny barnevernslov ; § 9-10 <i>Tilsyn med barn i fosterhjem</i> . Forekommer i 1 forskrift og benyttes i Forskrift om fosterhjem
Fosterhjemplassering	Termen forekommer i 1 forskrift og benyttes i Forskrift om fosterhjem

6.1.3 Ord som inneholder *røm* i lov og forskrift

Søk på «røm» gir 3 treff i ny barnevernslov og forekom i 1 forskrift til gjeldende lov:

Term	Merknad og henvisninger
Rømming	Termen brukes 2 ganger i ny barnevernslov ved tittel og tekst til § 10-12 Tilbakeføring ved <u>rømming</u> . Forekommer i 1 forskrift; i Forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon (Rettighetsforskriften). Termen brukes og defineres i rettighetsforskriftens § 20. <i>Tilbakeføring ved rømming</i> : «Med <u>rømming</u> forstås de tilfeller hvor beboeren forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær»
Rømmer	Termen brukes 1 gang ny barnevernslov § 6-1 Vedtak om opphold i atferdsinstitusjon* etter samtykke: «Dersom barnet <u>rømmer</u> , men blir brakt tilbake til institusjonen [...]». Forekommer i 1 forskrift og brukes i rettighetsforskriften § 20. Tilbakeføring ved rømming: «Når beboeren <u>rømmer</u> , skal institusjonen, om mulig i samarbeid med foresatte og barneverntjenesten, prøve å bringe beboeren frivillig tilbake til institusjonen»

Bufdir

Bufdir.no